

VOKIETIJOS L. B. VALDYBOS

INFORMACIJOS

Informationsblatt der Litauischen Volksgemeinschaft in der Bundesrepublik Deutschland, e.V.

684 Lampertheim - Hüttenfeld

Romuva

Telefon (06256) 322

Bankkonto Nr. 01 / 17978 Deutsche Bank Weinheim / Bergstr.

Nr. 7/8 (356/357) 1977 rugsėjo 15

Šis leidinys leidžiamas
rankraščio teisėmis. Pasi-
naudojant jo žiniomis, malo-
niciai prašoma nurodyti šaltinį.

TAUTINIO IR BENDRUOMENINIO SĄMONINGUMO MĖNUO

Daugely pasaulio kraštų Lietuvių Bendruomenė yra taip giliai įleidusi šaknis, kad jau seniai rastas reikalas vieną metų mėnesį skirti išsąmoninimui, jog iš tikro visi lietuviai, kur jie begyventų, sudaro vieną lietuvišką šeimą. Tam tikslui pasirinktas rugsėjo mėnuo. Galbūt dėl to, kad rugsėjo 8 švenčiama mūsų tautos šventė.

Ką gi reiškia būti lietuviu svetur? Maždaug tą pat, ką ir vienišam medžiui stovėti plyname lauke. Tie, kurie yra išgiję gyvenamo krašto pilietybę, yra globojami to krašto įstatymų ir įstaigų. Gi tautiečiai, kurie nėra jokios svetimos valstybės piliečiai, turi patys savimi pasirūpinti. O tai nelengva, nes draugų svetur nedaug, o tų, kurie norėtų mums pakenkti, visur pilna. Ne be reikalo dar XIX amž. pirmieji svetur atsidūrę lietuviai ir neradę jokių lietuviškų organizacijų, glaudėsi prie lenkų. Anuomet lietuviai svetimtaučių ir buvo laikomi lenkais. Per paskutiniuosius du šimtmečius Lietuva tik 20 metų buvo laisva ir nepriklausoma ir tik tuo laikotarpiu ji galėjo teikti savo piliečiams paveikią globą svetur. Valstybei žlugus, užsieny dar tebesančios Lietuvos diplomatinės tarnybos yra daugiau reprezentacinio pobūdžio.

Ir kitų valstybių pilietybes gavę lietuviai nepajėgė pilnai įsijungti į gyvenamo krašto visuomenę ar tai dėl nepakankamo kalbos mokėjimo, ar dėl kitų priežasčių. O jei kai kurie ir įsijungė, tai su ja nesutapo; jie nepajėgia savo dvasinių poreikių patenkinti gyvenamojo krašto teikiamomis vertybėmis. Galima savo stalą apkrauti vietos krautuvėse pirktais valgiais ir gėrimais, galima pasinaudoti vietos mokslo įstaigomis, bibliotekomis, teatrais ir kitokiais civilizacijos bei kultūros patarnavimais, bet širdyje dar lieka tuščia vieta, kurią galima užpildyti lietuviška knyga ar laikraščiu, lietuviška daina ar muzika, lietuviška malda ar kalba. Užtat neretas atsitikimas, kad ir nepirmaeilis lietuviškas ansamblis savo daina ar šokiu daugeliui žiūrovų bei klausytojų ašaras išspaudžia... Svetimose krautuvėse tie dalykai nepardavinėjami ir jų nusipirkti negalima. Juos turime patys pasigaminti. Visa tai gali būti atlikta bendromis jėgomis ir organizuotu būdu. Gi bendrinė v i s ū lietuvių pasaulinio masto organizacija yra LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ.

Vienas kitam esame labai reikalingi, nepaisant kurios valstybės pasą beturėtume. Svarbiausia - lietuviška širdis. Šią vasarą po Europą tris savaites keliavo Los Angeles lietuvių šokio ir dainos ansamblio "Spindulys" 37 nariai. Labai įdomu buvo XXIV Liet. studijų savaitėje Anglijoje klausytis jo vadovės O. Razutienės pasakojimo apie tą kelionę. Sako, Kopenhagoje neturėjome jokio ryšio su lietuviais; miestas

miestas pasirodė šaltas ir nesvetingas, tad išskubėjome toliau. Kōlne pasitiko, priglaudė ir globojo lietuviai. Vasario 16 gimnazijoje Romuvoje pasijutome kaip savo namuose. Mūnchene patekome į labai nuoširdžių tautiečių rankas. Lietuviškos širdies ir globos netrūko taip pat Romoje, Zūriche, Paryžiuje, Londone. Ir kitur sutikti tautiečiai buvo labai malonūs. Galvojome, kaip gera būti lietuviu. Atsisveikinant su Europa, nors daugelis dėl nuovargio vos galėjo ant kojų pastovėti, visų akys spindėjo džiaugsmu.

Tokias pat nuotaikas bei išpūdžius išgyveno ir kiti Šiaurės Amerikos lietuvių ansambliai, keliaudami po Pietų Ameriką, Europą bei Australiją. Tai liudija globalinį lietuvių solidarumą. Gal dėl to esame vienas kitam taip labai reikalingi, kad esame mažos tautos vaikai. Užtat dar stipriau turėtume burtis vienas prie kito, kad nuoširdūs mūsų sutikimai nebūtų proginiai, bet turėtų pastovias organizacines formas. Kitaip sakant, turėtume priklausyti LIETUVIŲ BENDRUOMENEI, kuri jungia visus lietuvius. Apie ją 1949 VLIKo paskelbtoje Lietuvių Chartoje sakoma: "Pasaulyje pasklidę lietuviai sudaro vieningą Pasaulio Lietuvių Bendruomenę". Į Pasaulio Lietuvių Bendruomenę jungiamasi per savo kraštų bendruomenes.

Nepaslaptis, kad dar daugelis tautiečių Vokietijoje nepriklauso mūsų Bendruomenei. Ar pateisinama tokia laikysena? Pakalbinti jie atsako išsisukinėdami, kad ir be Bendruomenės esą geri lietuviai, gal dar geresni negu kai kurie Bendruomenės vadai. Dar kiti mandrapypkiaiai šalinimasi nuo Lietuvių Bendruomenės bando dangstyti tariamu savo būdo bei išsiauklėjimo pranašumu. Girdi, jie ten ginčijasi ir pešasi - man su tokiais nepakeliui. Suprask, esu visa galva už juos aukštenis ir man, padoriam žmogui, nevieta tarp jų.

Neįžvelgimas Lietuvių Bendruomenės reikšmės yra tautinio trumparegiškumo arba visiško žlibumo ženklas. Bendrinės mūsų organizacijos nebuvimas šiandien ar rytoj turbūt nieko nepakeistų. Bet po metų kitų, o dar daugiau po dešimtmečio ar kito, labai jos pasigestumė. Tik pažiūrėkime, kas atsitiko Olandijoje, Danijoje, Austrijoje ir kitur, kur Lietuvių Bendruomenės nustojo veikusios. Kas ką žino apie tenykščių lietuvių gyvenimą, nors tuose kraštuose dar jų yra? Vokietijoje mūsų daugiau, bet ir čia be Lietuvių Bendruomenės tamsi būtų buvusi lietuviška padangė: nebūtų buvę tokių žiburėlių kaip Vasario 16 gimnazija, Lietuvių jaunimo sąjunga (anksčiau Jaunimo sekcija), turbūt ir apie tautinių šokių grupes bei mokyklėles, o gal ir apie lietuviškas parapijas bei pamaldas nieko negirdėtume. Privatūs suėjimai ir vaišės negali atstoti didesnių renginių su kultūrinėmis programomis ir atviromis durimis ne tik artimiems draugams, bet ir kiekvienam tautiečiui.

Turėtume žinoti, kad, palikdami tėvynę, nenutraukėme su ja ryšių, o juo labiau su tauta. Kiekvieną lietuvi su jomis riša kilmė, tolina bei artima praeitis ir dabartis, kuriomis turime pagrindo didžiuotis. Neatlikdami pareigų tautai ir tėvynei, nusikalstame savo tautinei sąžinei. Nuo jos balso niekur nepabėgsime, net į toliausius kraštus iškeliaudami. Teisingai vienas romėnų išminčius yra pasakęs: "Kas per jūras plaukia, ne širdį, o tik dangų virš savo galvos pakeičia". Mūsų lietuviška širdis mums visur ir visados primins kas esame.

Toje pačioje Lietuvių Chartoje irgi skaitome: "Tauta yra prigimtoji žmonių bendruomenė. Niekas negali būti prievartaujamas savo ryši su tautine bendruomene nutraukti". Juo labiau pats žmogus neturėtų save prievartauti, numarindamas savo tautinę sąžinę ir sąmonę.

Rugsėjo 8 turėtų būti tautinio sąmonėjimo diena. Tautos šventę švenčiant mūsų žvilgsnis krypta į Lietuvos praeitį. Daugelis labai mėgsta didinguosius mūsų istorijos puslapius. Iš tikro nemažiau garbingi ir skausmingieji mūsų senolių ir brolių bei sesių, neišskiriant nei mus pačius, žingsniai. Poetas Kazys Bradūnas tokiais žodžiais nusakė savo ryši su tauta:

Aš, pravertęs dobilienos pluta,
Tūkstančius pėdų po ja randu -
Kiekvienoj vagoj senolių būta,
Neišplovė jų nei laikas, nei vanduo.

Ir tėvai, jom eidami, neklydo,
Nepaklydo tarp džiaugsmo ir kančių.
O dabar ir aš savąsias pėdas -
Ainių kelrodį velėna užverčiu.

--- oOo ---

BENDRUOMENĖS DARBUOTOJU SUVAŽIAVIMAS

kviečiamas š.m. spalio 21-23 Hüttenfelde, Romuvoje. Siūloma ši darbo-
tvarkė: Spalio 21 d. 19 val. suvažiavimas, registracija, susipažinimas
" 22 " 9 - 9,30 val. atidarymas, pasveikinimo žodis, Vo-
kietijos LB Valdybos pirmininko pranešimas;
9,30-11,30 val. apylinkių vadovų ir kiti prane-
šimai apie praėjusių metų veiklą;
11,30-13 val. diskusijos ir siūlymai.
Pietų pertrauka
14-16 val. mokytojų V.Bartusevičiaus paskaita apie
IV PLJ Kongreso tikslus ir diskusijos;
16-17 val. - pasikeitimai Vasario 16 gimnazijoje
po įvykių iki š.m. birželio 4;
17-19 val. diskusijos ir uždarymas;
19 val. bendras pobūvis.
Spalio 23 d. 10,30 val. pamaldos.

M ũ n c h e n

Š.m. birželio 30 lietuvių jaunimo RATUKAS ir SUSITIKIMO NAMŲ vadovybė
surošė solisto Ričardo D a u n o r o iš Stuttgarto ir pianisto Al-
gio D r a u g e l i o iš Paryžiaus koncertą. Pirmoje dalyje, A.Drau-
gelio palydimas, R.Daunoras dainavo lietuvių liaudies dainas, o A.
Draugelis paskambino savos kūrybos variacijas liaudies dainos "Oi žiba
žiburėlis" tema ir noktiurną. Antroje dalyje Daunoras atliko Bacho,
Beethoveno, Verdi, Puccini bei Rossini kūrinius. A.Draugelis pagrojo
Brahms'o "Intermezzo" op.119 ir Beethoveno "Patetinę sonatą". Koncer-
tas buvo aukšto lygio.

M i e s a u

Š.m. liepos 9 VLB Miesau apylinkės valdyba suruošė jaukų pobūvį, su-
traukusį apie pusšimtį tautiečių. Renginys pradėtas pamaldomis. Elsch-
bacho bažnyčioje šv.mišias aukojo kun.Br.Liubinas. Po to visi susirin-
ko į dr.St.Šereikos sodą Miesau miestely. Vaikai sportavo ir geriau-
siai pasirodė laimėjo prizų. Šeimnininko dukrelė Olga Šereikaitė, be-
sportuodama, susilaužė raktikaužį, bet iki mokslo metų pradžios visiškai
pasveiko ir atvyko į Vasario 16 gimnaziją tęsti mokslo.

R o m u v a

Los Angeles lietuvių dainos ir šokių ansamblis SPINDULYS, keliaudamas
po Europą, užsuko ir į Vasario 16 gimnaziją. Š.m. liepos 22 jis kon-
certavo Romuvoje. Tą dieną vakarėjant susirinko apie 60 tautiečių.
Mielus svečius rengėjų vardu pasveikino VLB Romuvos apylinkės pirmi-
ninkas R.Tendzegolskis. "Spindulio" vadovė O.Razutienė išreiškė ke-
liaujančios grupės, susidedančios iš 37 asmenų, džiaugsmą, kad turėjo
progą apsilankyti Vasario 16 gimnazijoje, čia atsikvėpti ir koncer-
tuoti. Anot jos, gimnazija yra tikras švyturys, kurio šviesa pasiekia
ir Ameriką. Pabrėžė lietuviškos dainos reikšmę. Koncertą pradėjo Los
Angeles muzikų Br.Budriūno ir G.Gudauskienės (žodžiai B.Brazdžionio

ir V.Kevelaitienės) dainomis.

"Spindulio" stiprybė - tautiniai šokiai. Vos tik grįžę po beveik iš-tisą dieną trukusios iškylos į Heidelbergą ir ten dar palikę dvi pa-klydusias mergaites (policija jas atvežė į Romuvą vidurnaktį), sve-čiai sušoko Blezdingėlę (6 mergaičių poros), Oželį (3 poros berniukų), Lenciūgėlį (buv. Vasario 16 gimnazijos mokinys Skyrius su 4-iom mergai-tėm), Žekelį, Gyvatarą, Rugučius ir Malūną (6 mišrios poros).

Per pertrauką atsikvėpę, jaunieji svečiai toliau dainavo mūsų liau-dies dainas - Tykus vakars, Eisim girion, Džium, džium, Pamylėjau va-kar ir Klaipėdos gimnazijos dainą - Miškų gėlė. Pirmoje programos da-lyje šokėjai kiek slidinėjo ir dėl to nukentėjo judesių tikslumas. Antroje dalyje jau basi, tvirtai laikydami ant parketo, grakščiai sušoko Landytinį, Kubilą, Abrūsėlį, Subatėlę, Audėjėlę, Aštuonytį ir Ūsauninką, abu pastaruosius pritardami ir daina.

Programą pranešinėjo D.Razutytė, šokius ir dainas pianinu palydėjo O. Barauskienė. Ansamblio vadovė O.Razutienė ir pianistė O.Barauskienė apdovanotos rožėmis. Gimnazijos vardu padėkos žodį tarė Kuratorijos valdybos pirmininkas tėv.Alf.Bernatonis. Jis prašė šokėjus padėkoti savo tėveliams, kad juos išaugino gerais lietuviais. Romuva - maža Lietuva Vokietijoje. Čia prie vėliavos stiebo pabarstyta žemių iš Lietuvos. Visiems sugiedojus Lietuvos himną, "Spindulys" atsisveikino daina - Namu, broliukai...

Po programos vyko jaukus pobūvis gražiai apšviestame parke: užkurtas laužas, Šiugždiniai visus aprūpino alumi ir kitais gėrimais, A.Lipšys iki vidurnakčio skrudino ant žarijų dešreles, Tendzegolskiai su padė-jėjais virė kavą ir pardavinėjo pyragus; grojo šokių ir lietuviškų dainų muzika. Kitą rytą, nespėję gerai nei pailsėti, spinduliečiai iš-skubėjo į Mūncheną.

Renginį Romuvoje aprašė vietos vokiečių laikraštis "Lampertheimer Zeitung" ir išspausdino didelę šokėjų nuotrauką.

S t u t t g a r t

Rugsėjo 4 įvyko visuotinis VLB Stuttgarto apylinkės narių susirinki-mas. Išrinkta nauja apylinkės valdyba: pirmininkė dr.Alina Veigel-Ple-chavičiūtė, vicepirmininkė ir sekretorė Helena Reinhardt ir išdinin-kas kun.Kazimieras Senkus.

S c h w e t z i n g e n

Tautos šventę 8591 LS lietuvių kuopa ir VLB Schwetzingeno apylinkė at-šventė rugsėjo 9. Iš rugsėjo 8-tos ji buvo perkelta į 9-tą dėl to, kad, sujungus su šeštadieniu ir sekmadieniu, susidarė 3-jų dienų savaitga-lis. Taigi rugsėjo 9 visa kuopa nedirbo. Prie kareivinių esančiame pušinėlyje surengtas piknikas, į kurį susirinko kuopos nariai su šei-momis ir jų svečiai. Iš Romuvos buvo nuvykę keletas Vasario 16 gimnazi-jos mokytojų bei personalo narių.

Pradėta 12 val. alaus bačkų atkimšimu, o vėliau susispiesta prie gau-sių ir skanių užkandžių, kurie susidėjo iš įvairių rūšių salotų bei mišrainių, ant žarijų kepamų hamburgerių, dešrelių ir kitokių keps-nių. Juos gamino Jono Vitkaus vadovaujami kuopos virėjai. Visą laiką nenutrūkstama srovele iš bačkų tekėjo alutis.

Kulminacinį šventės punktą sudarė pagerbimo raštų ir dovanų įteikimas 25 ir 30 metų LS tarnyboje išdirbusiems vyrams. 130.Engr.brigados va-do pavaduotojas pulk.lt.Bern.Slofer įteikė diplomus ir didelius krep-šius su įvairaus turinio buteliais, skanumynais ir piniginiiais čeku-čiais kuopos vadui maj.Jonui K.Valiūnui, Antanams Janušoniui ir Sad-lauskui, Borisui Matačiūnui ir Viliui Kurcui, ištarnavusiems po 30 metų, ir Heinz'ui Bandsze, ištarnavusiam 25 metus.

Kuopos ūkio viršininkas ir sporto vadovas Algis Vitkus pravedė keletą žaidimų vaikams bei suaugusiems ir laimėtojams išdaliavo prizus.

Kai išblėso židinytis ir papūtė vėsus vėjelis, dalis šventės dalyvių persikėlė į kuopos svetainę pasišnekučiuoti.

--- oOo ---

XXIV EUROPOS LIETUVIŠKŲJŲ STUDIJŲ SAVAITĖ

Šiomet vyko Anglijoje, netoli Londono esančiame Eghame, Kingswood Hall College namuose. Pirmosios dvidešimt Liet.studijų savaitės vyko Vokietijoje. Iš Vokietijos pirmieji jas išviliojo Šveicarijos lietuviai; juos pasekė Italijos ir Prancūzijos, o šiomet - Anglijos lietuviai. Stud.savaičių perkėlimas iš Vokietijos į kitus kraštus iki šiol turėtą jų grynai studijinį pobūdį praturtino dar ir kitais aspektais, būtent pabendravimo ir turistiniu. Iš tikro pasibaigus Stud.savaitei Eghame, didelė dalis jos dalyvių neišvažinėjo tuoj pat namo, bet persikėlė į Londoną. Jo centre esančioje Imperial College dar keletą dienų prie pusryčių stalo susitikdavo tautiečiai iš Vokietijos, Šveicarijos ir Prancūzijos. Turintieji Anglijoje artimesnių bičiulių, apsistojo pas juos.

Šiometinės Studijų savaitės programa buvo nemažiau, o gal net ir daugiau perkrauta, negu kitais metais. Ypač gausi ir turininga buvo ji paskaitomis bei menine dalimi.

Pirmieji dalyviai pasirodė liepos 31 (sekmadienį) apie vidurdienį. Kolegijoje juos sutiko rengėjai Vilčinskai iš Londono ir M.Landas iš Mūncheno. Su kolegijos personalu jie nurodinėjo kambarius, kuriuose svečiai po ilgos ir varginančios kelionės galėjo pailsėti. O kelionė iš Vokietijos traukiniu, per kanalą laivu, po to vėl traukiniu ir autobusu truko 18 ir daugiau valandų.

Po vakarienės įvyko beprograminis susipažinimas prie baro. Kai kas pasigedo dalyvių iššaukimo ir pristatymo, nes jų sąstatas šioje savaitėje buvo gan skirtingas nuo ankstesniųjų, tad nemaža buvo nepažįstamų.

Kiekvieną dieną kolegijoje buvo laikomos pamaldos: 7,30 val. vysk.A. Deksnys aukojo šv.mišias su kunigais, o 8 val. Stud.savaitės dvasios vadas prel.dr.P.Celiešius meldėsi su kitais dalyviais. Per jo aukojamas šv.mišias darniai skambėjo lietuviškos giesmės.

XXIV Lietuviškųjų studijų savaitė pradėta rugpiučio 1 rytą. Po vysk. A.Deksno sukalbėtos maldos moderavimą į savo rankas perėmė Vasario 16 gimnazijos direktorius V. N a t k e v i č i u s, M.A. Jis padėkojo Anglijos lietuviams, ypač inž.Vilčinskams, už šios kultūrinės puotos suruošimą ir glaustai apžvelgė Stud.savaičių istoriją Europoje, palygindamas jas su vėliau pradėtomis ruošti ir JAV-bėse. Šių savaičių tikslas - kūrybinio darbo paskata. Palinkėjo atsigaivinti intelektualine mankšta ir pasigardžiuoti lietuvišku menu.

Stud.savaitės rengėjus ir dalyvius sveikino Lietuvos pasiuntinys Londone V.Balickas, nurodydamas, kad mūsų kova už Lietuvos laisvę yra ne ginklu, bet dvasinė kova, svarbu išlikti dvasiškai nepalaužtiems. Linkėjo per šią savaitę sustiprėti dvasia.

VLIKO atstovas St.Luša pasidžiaugė, kad didžioje spaudoje pralaužtas tylos samoklas Lietuvos atžvilgiu. JAV-bių politikai domisi mūsų byla. Išreiškė viltį, jog netrukus ateis laikas kai Lietuvos okupacija nebeapsimokės pavergėjams nei morališkai, nei politiškai, nei ūkiškai. Nusiskundė, kad iš Europos sostinių pučia žvarbesni vėjai. Siūlė sudaryti energingą VLIKO atstovybę, kuri tankytų vyriausybes bei įtakingus politikus ir Lietuvos bylą pakreiptų gerojon pusėn.

Didž.Britanijos Lietuvių sąjungos pirmininkas J.Alkis, atvykęs iš

- 6 -

lietuviškojo jaunimo stovyklos sodyboje, perdavė ten stovyklaujančių per šimto jaunuolių sveikinimus. Priminė, kad Didž. Britanijos Lietuvių sąjunga švenčia 30 metų sukaktį. Lietuviai šioje saloje per daug užsidarę nuo Europos. Ši savaitė teikia gerą progą susipažinti ir suartėti. Perskaityti sveikinimai raštu.

P a s k a i t ų ciklą pradėjo nuolatinis Studijų savaitinių paskaitininkas ir dažnas moderatorius dr. J. K. Č e g i n s k a s iš Mūncheno. Jo tema - Dr. Jonas Basanavičius ir lietuvių tautinis atgimimas. Pirmiausia pastebėjo, kad šie metiniai Basanavičiaus jubiliejus Lietuvoje taip pat minimas ir pacytavo iš pagrindžio laikraščio AUSAUS 5-to numerio reikšmingesnes vietas apie jubiliatą. Glaustai peržvelgęs jo biografiją, padarė išvadą, kad nors Bas. buvo kūno negalių kankinamas, bet dvasia milžinas. Didieji jo darbai - "Aušros" įsteigimas, Didž. Vilniaus Seimo sušaukimas, Lietuvos Mokslų akademijos įkūrimas, Nepriklausomybės Akto pasirašymas, tautosakos rinkimas ir tyrinėjimas, istorinės studijos, politinė veikla, įvairių ūkiniu draugijų steigimas ir kit. Užtat jis buvo vadinamas lietuvių tautos atgimimo tėvu, o vėliau ir patriarchu ir tų vardų nesikratė. Dabar Lietuvoje už parodomą ryškesnę pagarbą Basanavičiui rizikuojama kalėjimu.

Po trumpos pertraukos dr. A. Gerutis papasakojo savo išpūdžius, kuriuos jam yra padaręs Basanavičius. Prelegentas pasidžiaugė gausiais klausimais ir pastabomis, laikydamas juos vertinga paskata paskaitininkui.

Popiet dr. A. G e r u t i s iš Berno kalbėjo apie Lietuvą kaip tarp-tautinės valstybių bendruomenės narį. Pirmiausia jis pastebėjo, kad Lietuva, Latvija ir Estija diplomatijos istorijoje sukūrė naują precedentą. Iki šiol dar nebuvo atsitikimo, kad okupuota valstybė ir po 37-rių metų dar būtų pripažįstama tarptautinės valstybių šeimos nariu. Taip pat priminė, kad paskutinis Lietuvos laisvės laikotarpis buvo beveik perpus trumpesnis negu jį sekusi okupacija.

Prelegentas dėstė, kad 1918 gale buvo atsiradusios dvi Lietuvos kai Maskva paskelbė Kapsuko vadovaujamos sovietinės Lietuvos-Gudijos valstybės įkūrimą. Tik pralaimėję mūšio lauke, rusai 1920 pasirašė su Lietuva taikos sutartį ir pripažino ją nepriklausoma valstybe. Prelegentas peržvelgė kelią į pripažinimą, pradedant Vasario 16 Akto paskelbimu, kuriame numatytas ir Lietuvos prašymas priimti į tarptautinę valstybių bendruomenę, derybomis Lietuvos Brastoje, į kurias Lietuva nebuvo įsileista, o taip pat ir į taikos konferenciją. Santarvės valstybės statė sunkias sąlygas. Jokia valstybė, neišskiriant nei Latvijos su Estija, neturėjo taip sunkiai kovoti už savo pripažinimą kaip Lietuva. Pati pirmoji pripažino Vokietija - 1918, tuoj po Vasario 16 Akto paskelbimo.

Kaip anksčiau reikėjo sunkiai kovoti už pripažinimą nepriklausoma valstybe, taip dabar tenka dėti nemažesnes pastangas pasipriešinti okupacijos pripažinimui. Teisiškai labai svarbu išlaikyti jos nepripažinimą. Jei netrukus Lietuva atstatytų pilną suverenumą, ji nebūtų nauja valstybė kaip dešimtys dabar nepriklausomybes gaunančių kraštų.

Dr. A. Gerutis suminėjo įvairias tarptautines sutartis, chartas bei deklaracijas, kuriomis remdamiesi mes galime reikalauti Lietuvai apsisprendimo teisės ir laisvės. Taip pat nurodė keletą teisės veikalų anglų ir vokiečių kalbomis, kurių autoriai smerkia sovietinę Pabaltijo kraštų okupaciją.

Per gyvas diskusijas buvo bandoma išsiaiškinti atskirų Lietuvos pasiuntinybių teisiniai bei diplomatiniai statusai. Išreikštas rūpestis jų tęstinumu, kuriam užtikrinti siūlyta nepagailėti net finansinių aukų. Lietuvos žmonės nori, kad jie būtų tarptautiškai atstovaujami. Prieta išvada, kad svarbiausia yra paveikti viešąją opinią Lietuvos naudai.

Trečią paskaitą pirmadienį skaitė kun. dr. S. M a t u l i s , M.I.C.

iš Nottinghamo apie Didžiosios Britanijos lietuvius. Praeities tyrėjo uolumu jis surinko krūvą duomenų apie lietuvių kūrimąsi ir veiklą šioje saloje nuo 1856 iki šiandien. Pradžioje lietuviai glaudėsi prie lenkų. Vėliau nuo jų atsiskyrė, įsteigė savas parapijas ir draugijas, pasistatė bažnyčias. Didieji organizatoriai buvo kunigai, kurių net 12 čia dirbo. Įdomu, kad Didž. Britanijoje 1900 gyveno daugiau lietuvių (ca. 9.000) nei dabar (ca. 6.000).

Per II pas. karą daug lietuvių buvo paimta į kariuomenę, todėl veikla apmirė. Naujų jėgų ilgieji 1947-48 iš Vokietijos atvykusių vadinamų DP banga. 1947 įkurta Didž. Britanijos lietuvių Sąjunga ir Lietuvių Bendruomenė. Pradėtas leisti "Didž. Britanijos Lietuvis", vėliau pasivadinęs "Europos Lietuviu", išigyta sava spaustuvė, suorganizuotas Nidos knygų klubas. 1954 įsteigta Lietuvių namų akcinė bendrovė, nupirkti namai Londone ir sodyba. Nuo 1924 Londone veikia Lietuvos pasiuntinybė.

Didž. Britanijos lietuvių kultūrinis gyvenimas gan gyvas. Be anksčiau suminėtu organizacijų dar veikia skautai, Santarvė, socialdemokratai, Lietuvos Atgimimo sąjūdis, Inžinierių sąjunga, Lietuvių rašytojų ir žurnalistų sąjungų skyriai ir kitos draugijos, chorai, sportininkai, tautinių šokių grupė, dirba keletas dailininkų. Nidos knygų klubas jau spausdina 100-ąją knygą. Dar tebeina ir seniausias Didž. Britanijos lietuvių laikraštis "Išėivių Draugas", nuolat pasirodo žurnalas "Šaltinis".

Žvelgiant į ateitį, pasigirdo minorinės gaidos: kuriamos mišrios šeimos, kuriose sunku išlaikyti lietuviybę. Iki šiol dar nėra įkurta Didž. Britanijos Lietuvių jaunimo sąjunga. Šiomis dienomis ji bus bandoma steigti.

Dėl vėlyvo laiko ir nuovargio dalyvavimas diskusijoje mažas. Didž. Britanijos visuomenininkai papildė pranešėją.

Antradienį rytą savo mintis apie politinę sąmonę Lietuvoje ir ateities vizijas perteikė dr. A. Š t r o m a s , prieš porą metų atvykęs iš Sovietų Sąjungos. Į pagalbą jis pasikvietė ir šalia savęs pasisodino tik šiemet iš Lietuvos išleista Tomą V e n c l o v a .

Prelegentas pirmiausia pastebėjo, jog politinė sąmonė Lietuvoje slepiama, todėl jam teks kalbėti tik kaip liudininkui. Čia tuoj pat įsiterpė Tomas Venclova su garsiu Amalriko posakiu, kad, girdi, sovietai didžiules sumas išleidžia, besistengdami žmones priversti tylėti ir dar didesnes eikvoja, norėdami patirti, ką jie galvoja, tačiau nei viena, nei kita nepasiekia. Oficiali politinė sąmonė Lietuvoje nepriėjo ir yra nepopuliari. Tačiau yra ją palaikančių.

Stebint politinės sąmonės raidą nepriklausomoje Lietuvoje, ryškėja dvi grupės žmonių, kurie pirmon vieton statė: a) nacionalinius-nepriklausomybės ir b) socialinio teisingumo bei pažangumo idealus. Antrosios grupės žmonės lietėsi su komunistais. Jei ir ne visi, tai daugelis jų buvo oficialios komunistinės ideologijos skelbėjai. Prie jų šliejosi kai kurių tautinių mažumų kai kurie žmonės, ypač rusų ir žydų. Po Lietuvos okupacijos 1940 naujos santvarkos palaikytojais tapo daugiausia tamsuoliai, kurie normaliomis sąlygomis neturėjo jokių vilčių aukščiau pakilti, bet sovietų buvo paskirti į prokurorų, teisėjų, kadru viršininkų ir panašias vietas. Jų grupei reikia priskirti ir negausius jaunuolius, nuoširdžiai įtikėjusius komunizmą. Daugelis jų netruko skaudžiai nusivilti. Suminėjo keletą žinomų rašytojų pavardžių.

1944-1952 Lietuvoje vykęs pilietinis karas (vėliau Venclova paskaitininką pataisė, nurodydamas, kad okupacinėmis sąlygomis vykusių kovų negalima vadinti pilietiniu karu) buvo dviejų politinės sąmonės sampratų susikirtimas. Laimėjo oficialioji samprata, bet kartu ji ir pralaimėjo, nes niekas ja nebetikėjo. Politinė sąmonė užsisklendė žmonių

.. 8 -

viduje. Ir oficialios politinės sąmonės nešėjai prarado tikėjimą ja. Lietuvoje po Sniečkaus mirties spaudoje buvo užsiminta, kad jis prieš mirtį pasikeitęs.

Įsiviešpatavo cinizmas, kuris tapo pagrindiniu elementu žmogaus sąmonės struktūroje. Degtinė pasidarė žmonių ryšiu. Jei negerai, esi priešas. Šis dėsnis vyrauja ypaš aukštojoje visuomenėje. Klesti mafiovizmas - grobstymo manija. Visur pastebima didžiulė rusų neapykanta. Garsus posakis - padorus rusas, tai keptas ledas. Jei įvyktų revoliucija ar karas, gali tekti raminti tautą, kad nekeršytų ir nežudytų. Dėl laisvos ir nepriklausomos Lietuvos atstatymo visi sutaria. Nuomonės išsiskiria, kalbant apie kelius jai atstatyti. Yra manančių, jog nepriklausomybės negalima pasiekti pataikaujant ir prisitaikant. Jų dauguma. Bet vis didėja gretos tų, kurie sako, kad reikia aktyviai, nors ir ne ginklu, priešintis. Šį klausimą ant peilio ašmenų pastatė Kalantos susideginimas ir po to vykusios demonstracijos 1972.

Žmonėms tėvynėje trūksta žvilgsnio į globalines Lietuvos problemas. Nėra sąlygų jų svarstyti, trūksta informacijos. Čia turėtų ateiti ir talką išeivija. Gerai daro ta spauda, kuri kelia būsimos Lietuvos santvarkos klausimą. Aišku, jog pati tauta nuspręs kaip ji tvarkysis, bet projektus turėtų paruošti ir pasiūlyti išeivija.

Dr. Štromą papildė T. Venclova. Jis mano, kad sovietinis režimas silps-ta, švelnėja. Anot B. Sruogos, išsigimė visi velniai. Partizanai 1952 ne kapituliavo, bet buvo sunaikinti. Nors esąs priešinimosi šalininkas (kalantininkas), bet sutinkąs, kad galima dirbti sistemos viduje, tačiau darbas turi būti ištvermingas, sistemingas, išvengias demoralizacijos. Kai nėra pasipriešinimo režimas agresyvėja. Sūpresnis pasipriešinimas Lietuvoje gali paskatinti valdžią daryti nuolaidų. Todėl Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikų bei kitos pagrindžio spaudos leidimą, Kalantos susideginimą, tautinių organizacijų steigimą reikia laikyti pozityviu reiškiniu.

Sniečkaus mirtis Lietuvoje pajusta kaip nuostolis tautai. Mat, senieji komunistai stengėsi pakelti ūkinį krašto lygį, puoselėti lietuvių kultūrą. T. Venclova paabejojo, kad tai pavyktų Sniečkaus įpėdiniam. Lietuviai labai priešinasi rusinimo pastangoms. Pasisakė už ryšius su kraštu. Lietuvos žmonės labai laukia savo tautiečių iš užsienio. Svarbiausias informacijos šaltinis yra radijas. Laisvės Radijas iš Müncheno smarkiai trukdomas. Vatikano radijas šalia religinės programos turėtų duoti daugiau žinių. Daugelio lietuvių žvilgsnis krypsta į Lenkiją. Iš ten daug sužinoma apie Vakarus.

Antrasis trečiadienio priešpiečio paskaitininkas buvo kun. Augustinas R u b i k a s iš Memmingeno. Jo tema - Apreiškimo ir evoliucijos santykis. Kalbėti šia tema progą davė Darvino 95-osios mirties metinės. Jis profesoriavo netoli Stud. savaitės - Londone. Jaunas buvo tikintis, vėliau laikė save agnostiku. Jis neneigė Dievo, nors nebuvo religingas.

Apreiškimas sako, jog Dievas sutvėrė įvairius gyvius pagal jų rūšį. Anksčiau buvo aiškinama, kad šis teiginys paneigia evoliuciją. Mokslas nustatė, jog kitėjimas rūšies ribose vyksta. Ar jis peržengia rūšies ribas? Mokslui trūko žinių. Jas norėjo papildyti Šv. Raštu. Betgi Apreiškimas nėra gamtamokslio vadovėlis. Smulkiai pavaizduodamas pasaulio kūrimo procesą, jis tik pažymi, kad žmogus sukurtas kitaip negu kiti gyviai - pagal Dievo paveikslą. Pius XII savo enciklikoje pri-leido žmogaus vystymąsi. Darvinas rašė, kad pasaulis neatsirado atšiktinai. Iš tikro jis nebuvo suėjęs į konfliktą su Apreiškimu. Nauja žmogaus kūrimo samprata buvo gilesnis pačios tikrovės pažinimas teologijoje. Žmogaus psichė skirtinga nuo gyvulio psichės. Iškeltas kūno ir dvasios giminingumas.

Savo paskaitą prelegentas paįvairino rinktiniais sąmojais, padaryda-

mas ją suprantama bei įdomia ir į teologines mandrybes neįgudusiems klausytojams.

Popiet beveik visi Stud.savaitės dalyviai išskylavo. Du pilni autobusai, vadovaujami inž.A.Vilčinsko ir P.Tričio, iš Kingswoodo išriedėjo į Windsorą. Vienas autobusas ten ir paliko arčiau susipažinti su karalienės rūmais ir pačiu miestu. Kito autobuso keleiviai, tik iš lauko dirstelėję į rūmus, pasuko į Oxfordą. Vėliau abu autobusai susitiko Lietuvių sodyboje.

Oxforde dėmesį patraukė garsusis universitetas, susidedantis iš daugelio kolidžų. Kiekvienas kolidžas turi savo rūmus, kur studentai gyvena ir mokosi. Neatskiriami rūmų dalis yra koplyčios ar bažnyčios. Viena jų, nuostabiai didelė ir graži, vadinama katedra. Visi kolidžai sudaro atskirą universitetinį miestelį, dvelkianti gilia senove. Visi pastatai gotikos stiliaus, seni. Kadangi buvo atostogų metas, ne visas patalpas buvo galima apžiūrėti. Kai kuriose vyko meno parodos.

Lietuvių sodyboje tą dieną vyko skautų ir jaunimo stovyklos uždarymo iškilmės. Prieš vakarienę prie ežerėlio gražiai šoko ir dainavo Los Angeles "Spindulys". Bevakarieniaujant priartėjo ir vakaras. Visi susirinko į aikštelę miške. Programą pradėjo v.s.J.Alkis. Padėkos žodį rėmėjams ir svečiams tarė stovyklos viršininkas v.s.J.Maslauskas. Dar kalbėjo v.s. vysk.A.L.Deksnyš, Lietuvos pasiuntinys Londone V.Balickas, "Spindulio" vadovė O.Razutienė. Į aikštę pakviestas jaunimas iš Kalifornijos sugiedojo "Marija, Marija". Nuleidžiant vėliavą skambėjo Lietuvos himnas.

Laužą uždegė V.Balickas. Programai patyrusiai vadovavo O'Brien. Aidedo skautų dainos, pokštai, kuriuos lydėjo jaunatviškas juokas. Sodyboje 10 dienų stovyklavo daugiau kaip šimtas lietuviškojo jaunimo: 30 iš Vokietijos, 3 iš JAV-bių, 1 iš Švedijos, kiti iš Didž.Britanijos. Vokietijos jaunimo grupę suorganizavo ir jai vadovavo stud.M.Šiušelis.

Ketvirtadienis pradėtas dr. J. G i r n i a u s iš Bostono (JAV) paskaita, gvildenančia mus kankinantį klausimą - Kur šiandien stovi lietuviškoji išeivijos bendruomenė, virtusi jubiliate? Prelegentas pasinaudojo savo paties susisteminta gausia statistika, ją pateikė klausytojams ir padarė išvalgiais išvadas. Tai ilgo ir kruopštaus darbo vaisius.

Pirmiausia konstatavo, jog sudarome išeivinę Lietuvą. Visų lietuvių kūryba priklauso tautai. JAV-bių lietuviai XIX amž. spinduliavo kultūrinę šviesą į Lietuvą. O mes? Tragiškomis dienomis išvykome jauni ir išsimokslinę. Daugiau kaip pusė rašytojų atsidūrė svetur. Jie savo kūryba pateisino ekzodą. Jauni kūrėjai, likę Lietuvoje, būtų turėję nutilti arba supilkėti, o vyresnieji - persiauklėti. Apie 15 pokario metų ekzodo literatūra persvėrė tėvynėje likusių. Paskaitininkas vardais išvardijo, kurie rašytojai, literatūros kritikai, kalbininkai, istorikai, filosofai, sociologai ir kitų sričių mokslininkai pasireiškė tremtyje kaip vaisingi kūrėjai. Prie jų kūrybos tenka dar pridėti čekagišką operą, chorus, tautinių šokių grupes, mokyklas ir kitus sam būrius.

Dr.Girnius pateikė žymesnių lietuvių mokslininkų ir kultūrininkų apžvalgą pagal amžių, sugrupuodamas juos penkmečiais. Išvada - trūksta vidurinio amžiaus ir jaunų žmonių. Atvykę čia prieš 33 metus neradome lietuviško jaunimo. Šiandien padėtis panaši. Atsiduriame tautinėje dykynėje. Jaunimas neįstengia organiškai įaugti į lietuviybę, išsiugdyti lietuvišką sąmonę. Tėvai per mažai rūpinasi savo atžalynu. Lietuviškas bendravimas nėra pakankamas įaugti į lietuvišką bendruomenę. Reikia įaugti į lietuvišką kultūrą. Daugėja lietuviškų knygų neskaitančių nuošimtis, nesirūpinama lietuviškų šeimų kūrimu. Vestuvės virsta

- 10 -

tautinėmis laidotuvėmis. Didelė dalis jaunimo pasitenkina vien tik šokiais ir sportu. Mūsų mokyklose daug ko mokoma, bet mažai teišmoko- ma. Baigusiems savaitgalių mokyklas turėtų būti ruošiami lituanisti- niai kursai. Reikia pratinti jaunimą daugiau skaityti: neskaitantis žmogus yra ir nemąstantis. Menkas mūsų jaunimo sąmoningumas, vyrauja abejingumas.

Paskaitininkas atmetė pažiūrą, kad nuotaiką galima pagerinti akių už- merkimu. Jo nuomone, tikrovės pažinimas nereiškia jos pripažinimo. Be- išgalinčią resignaciją siūlė keisti rezistenciją. Užklups lietuvybės sūtemos, jei nepasipriešinsime nutautimui. Kai kas resignaciją teisi- na faktu, kad visos išeivių grupės anksčiau ar vėliau nutausta. Tai nerimtas argumentas. Nors visi žinome mirsiai, bet visvien rūpinamės gyvenimu. Bendruomenė miršta kai nustoja noro gyventi. Ateitis bus tokia, kokios esame verti.

Diskusijos buvo gyvos, nes lieté gyvybinius klausimus. Aiškintasi su kraštu santykiavimo reikalas, o taip pat ir priežastys, dėl ko jauni- mas šalinasi nuo lietuviško gyvenimo. Jis stovįs prieš alternatyvą: užsidaryti lietuviškame gete ar jungtis į verdantį tarptautinį gyve- nimą. Lietuvių renginiai turėtų būti įvairesni ir įdomesni. Jaunimas sugriš, jei patirs, kad jis gali būti naudingas konkrečiam Lietuvos reikalui. Mums trūksta jaunimą patraukiančių vakarietišku polėkių.

Aiškindamas iškeltus klausimus, dr. Girnius pastebėjo, kad sovietinė ir amerikinė tautų formavimo praktika daugeliu atvejų panašios. Lie- tuviškasis jaunimas dažnai nugrimsta vidutiniškame amerikietišku, kuri būtų sunku pavadinti vakarietiškumu. Neginčytina, kad šalia minties turėtume savo jaunimui pasiūlyti ir širdies.

Ketvirtadienį popiet prof. dr. Vyt. V a s i l i ū n a s iš JAV-bių, šiuo metu dirbąs mokslinį darbą Vokietijoje, skaitė nespecialistams sunkiai įkandamą paskaitą apie žemės ir kitų planetų magnetosferas. Klausytojus ypač stebino tuo, kad, būdamas jaunas mokslininkas, be jokio rašto laisvai dėstė savo mintis lietuvių kalba, labai mažai te- naudodamas angliškus terminus.

Žemės atmosferą sudaro oro sluoksnis. Oro molekulės žemėje yra elek- triškai neutralios. Aukščiau (ca. 80 km) saulė jas skaldo į + ir - ir paverčia plazma. Magnetosferoje (120-150 km) molekulių judėjimą kon- troliuoja magnetinis laukas, kuris yra gan pastovus. Venera magneti- nio lauko neturi. Plazmos ir kitiems reiškiniams tirti amerikiečių NASA š.m. rugpiūčio 20 išsiųs erdvės laivą "Voyager 1" (spaudoje skai- tème, kad jis tikrai išsiųstas) į Jupiterį, Saturną ir Uraną. Laive įrašyti visų ši projektą ruošusių vardai, tarp jų ir dr. V. Vasiliūno. Antras "Voyager 2" numatytas pasiųsti š.m. rugsėjo pradžioje (jau pa- siųstas) kiek kitu keliu. Pro Jupiterį jis turėtų praskristi 1979 ko- vo mėn., pro Saturną - 1980 lapkričio mėn. ir 1986 sausio mėn. pasiek- ti Uraną.

Žodžių ir skaidrių pagalba prelegentas paaiškino apie šiaurės pašvais- tes ir kitus kosmografinius reiškinius. Per diskusijas buvo paliestos ne tik su paskaitos tema tiesiogiai susijusios, bet ir parapsicholo- gijos, skraidančių lėkščių ir kitos problemos.

Ketvirtadienio vakaras buvo skirtas m e n u i . Solistai Nerija L i n k e v i č i ū t ė iš Čikagos, iki šiol dar negirdėta Europoje, ir Ričardas D a u n o r a s iš Stuttgarto, iki šiol dar nedainavęs Anglijoje, pianinu palydimi Ramintos L a m p s a t ý t ė s, pateikė dviejų su viršum valandų koncertą. Linkevičiūtės atliktos dainos buvo mažiau pažįstamos, tačiau susilaukė daug pelnytų katučių. R. Daunoro rečitalis susidėjo iš dviejų dalių: šešių šiaudies dainų ir tiek pat itališkų. Jo bosas daugeliui tautiečių, ypač iš Vokietijos, jau pa- žįstamas, bet visados mielai klausomas. Ne veltui Lietuvių kultūros

draugijos valdyba pasirūpino suorganizuoti jam stipendiją.

Savo kolegas klausytojams pristatė R. Spalis. Pradėta nuo poezijos. Eglė Juodvalkytė yra ne tik poetė, bet ir teatralė. Ji savo tris ailėraščius ir keturių eilėraščių ciklą perteikė artistės maniera. Vladas Šlaitas, kaip visados nepretenzingas, stipriau balsu perskaitė elogijas senatvei ir kit. Eglė Juodvalkytė skaitė ir vaizdelį proza, kurį pranešėjas įvertino kaip moderniosios prancūzų novelės pavyzdį. Kazimieras Barėnas pateikė ištrauką iš savo didesnio kūrinio, kuriame liečiamos socialinės problemos. Tomo Venclovo simbolinė poezija yra kovingo pobūdžio. Apie vidurnaktį jis dar pajėgė patraukti jau pavargusių klausytojų dėmesį Chestertono "Drakono medžioklės" vertimu ir trimis originaliais eilėrašciais. Publikos prašomas dar paskaitė "Ir nebus mirties karalijos" (vertimas iš anglų kalbos).

Vienas daugiausia klausytojų (per 150) sutraukusių prelegentų buvo Tomas Venclova, penktadienio rytą skaitęs paskaitą apie disidentų sąjūdžio perspektyvas Sovietų Sąjungoje ir Lietuvoje. Kaip dr. Štomas antradienį buvo pasikvietęs į talką T. Venclovą, taip dabar Venclova pasikvietė dr. Štomą, paverčiant paskaitą lyg dialogu.

Stalino laikotarpiu priešintis režimui nebuvo įmanoma. Kai Chruščiovas ėmė smerkti Stalino nusikaltimus, įsidrąsino ir kiti. Atsirado kultūrinė opozicija, kuri atnešė kultūrinį pagyvėjimą ir Lietuvoje. Atsirado dvi kryptys: vieni flirtavo su valdžia, stengdamiesi išsilaikyti legalumo rėmuose (Mieželaitis, Marcinkevičius ir kt.), kiti gi buvo linkę į savilaidą (samizdatą), kad išvengtų mokėjimo valdžios reikalaujamas kainas. Imtas leisti poezijos žurnalas SINTAKSĖ. Tai buvo bandymas užmegzti ryšius tarp Lietuvos ir Maskvos kultūrinės opozicijos.

Disidentais žmonės tampa ne išankstiniu apsisprendimu, bet palaipsniui valdžios išprovokuoti. Daugeliui gal tai yra biologinė ar psichologinė būtinybė. Kiek disidentų Sovietų Sąjungoje? Dr. Štomas mano, kad 250 milijonų. Tai latentiniai disidentai, nes nepatenkinti visi, tik savo nepasitenkinimą viešai nereiškia. Atvirųjų arba angažuotų disidentų gali būti apie 15.000. Ir Sacharovas iš pradžių nebuvo atviras disidentas. Taktika - daryti tai, ko įstatymai nedraudžia, bet valdžiai nepatinka. Pavyzdžiui, nėra uždrausta bendrauti su užsieniečiais, nerealistinė tapyba, idealistinė filosofija ir daug kitų dalykų. Taigi disidentai veikia įstatymų ribose. Jie skelbiasi nesą Sovietų Sąjungos priešai, tik nori, kad ji būtų teisinė valstybė. Policijai pasiseka tarp disidentų infiltruoti savo agentų, bet jie nėra gyvybiškai pavojingi.

Sovietų Sąjungos disidentų grupės: a) marksistinė, pagrindan dedanti socialinį teisingumą (gen. Grigorenko, Pliuščas ir k.), b) liberalinė - demokratinė (Sacharovas, Orlovas, Ginsburgas, na ir Venclova su dr. Štomu bei k.), c) krikščioniška (Solženicinas ir k.), d) rusų nacionalinė. Lietuvoje tiek grupių nėra. Viena disidentinės veiklos apraiška - Helsinkio grupių įsteigimas. Helsinkio susitarimai pradžioje sukėlė nusivylimą, bet greitai susigriebta ir imta reikalauti įgyvendinti juos praktikoje. Lietuviams plačiau pasireikšti iki šiol kenkė mažos tautos kompleksas. Dabar pradedama jo atsikratyti.

Disidentizmas apima plačiąsias mases. Sustiprėjo darbininkų sąjūdis, ypač Lenkijoje, kurios įvykius prelegentas patarė sekti, nes ten gali įvykti lemtingų posūkių. Disidentinis sąjūdis Lietuvoje turi stipresnę pagrindą negu Rusijoje. Pasipriešinimui daug stiprybės teikia tautinis ir religinis momentai. Labai svarbu yra bendradarbiauti su rusų disidentais, nes be rusų neišsivaduosime. Juo labiau, kad tarp rusų dabar turime nuoširdžių draugų. Istorija nužymėta rusų skriaudomis, padarytomis mūsų tautai. Dabar atsiranda norinčių tas skriaudas ati-

- 12 -

taisyti. Kovalevo teismas Vilniuje 1975 gruodžio mėn. ir Sacharovo atvykimas į jį yra labai svarbi data. Prieš išvykdamas į Vakarų, Lietuvoje lankėsi Liudmila Aleksiejeva. Tik disidentiniame sąjūdy reiškiasi tikroji tautų draugystė.

Labai svarbus įvykis yra Helsinkio grupės įsteigimas Lietuvoje. Buvo galvota apie platesnio komiteto sudarymą, bet apsispręsta už siauresnį. Disidentų vaidmuo Sovietų Sąjungoje didelis. Vyriausybė žino, kad jos žingsniai stebimi. Vykdoma plati politinė diskusija, atkreipiamas Vakarų dėmesys į žmogaus teisių pažeidimus. Nauja Sovietų Sąjungos valdžia turės su tuo sąjūdžiu pradėti dialogą.

Per diskusijas aptarti režimą giriantieji Lietuvoje besilankančių tautiečių pareiškimai "Gimtajame Krašte" ir kitur. Paaikškinta, kad tie, kurie giria sovietinę santvarką, gal įtikina patys save ar tokius pat užsieniečius, bet ne vietinius gyventojus. Nereikia vengti pagirti tikrą pažangą. Nevietoje perdėta baimė: giminių už mūsų veiksmus niekas nepersekios.

Lietuvoje dominuoja tautinė kryptis. Buvo ir kairioji inteligentija, pasisakiusi už dabartinį režimą. Okupuoto krašto gyventojai laukia iš išeivijos sugestijų ateičiai. Jei šiandien Lietuva atgautų laisvę, ten būtų politinis vakuumas. Dr. Štromas laiko mitu teiginį, kad proletariatas yra revoliucinė jėga. T. Venclova mano, kad jaunieji Lietuvos rašytojai nesiuntė savo veikalų į Vakarų spausdinti, bijodami represalijų. Reikia laukti, kad pradės skusti. Į tokius asmenis kaip V. Alšeika Lietuvoje žiūrima su nepasitikėjimu.

Mokyt. V. B a r t u s e v i č i u s, M.A., iš Wittlich'o (Vokietija) yra užsibrėžęs aptarti IV PL Jaunimo kongreso tikslus. Šią temą jis nagrinėjo ir savo paskaitoje. Pirmiausia kreipėsi į klausytojus, prašydamas juo daugiau sugestijų.

Anot prelegento, Kongresas yra Europos lietuvių garbės reikalas. Pirmieji trys Kongresai aiškių tikslų neturėjo. Atėjo laikas juos formuluoti. Iki šiol spaudoje užtikęs tik penkis pasisakymus. Reiškė nepasitenkinimą dabartine lietuviškosios visuomenės sąranga ir siūlė ją keisti, užleidžiant daugiau vietos jaunimui. Daug vietos savo pranešime skyrė lietuvių išlaikymo problemoms. Baigė gan pasimistinė užuomina, kad žmonės ir bendruomenės miršta kai joms nusibosta rūpintis savo gyvenimu.

Per diskusijas pasigirdo ir toks klausimas - Ar jaunimas prisipažįsta esąs toks, koks iš tikro yra, būtent, kad nebemoka lietuviškai, nors išmokti nori. Pro šį klausimą Kongresas negalės praeiti tylomis.

Kai kas manė, kad konstruktyviausias buvo I PLJ Kongresas. III-jo Kongreso išdava buvo atsiskyrimas nuo Bendruomenės. Dabartiniai ir būsimieji Jaunimo sąjungos nariai, sulaukę 30 metų, turės apleisti savo organizaciją. Kur jie tada eis? JS jau dabar turėtų imtis didesnės iniciatyvos įjungti savo narius į Bendruomenę.

Vienas šiemetinės Skautų ir jaunimo stovyklos vadovų Anglijoje pastebėjo, kad jaunimas iš Vokietijos nesiglaudžia prie Bendruomenės. Kai kas pasigedo didesnio skaičiaus jaunimo ir šios Stud. savaitės paskaitose, netgi šioje paskaitoje, nors suvažiavo daug. Galop, lyg apibendrinant diskusijas, buvo pasakyta, kad koks tas jaunimas bebūtų, mes jo neatsisakysime - tai mūsų vaikai.

Didž. Britanijos lietuvių veikėjai pageidavo, kad ir jų saloje būtų nedelsiant įsteigta Jaunimo sąjunga, kuri būtų tiltas į Lietuvių Bendruomenę. Pasaulio LJ Sąjungos valdybos pirmininkė Gabija Juozapavičiūtė painformavo, kad Sąjungos vadovybė įteikė UNO memorandumą apie jaunimo teisių pažeidimus okupuotoje Lietuvoje.

Penktadienio vakare įvyko tradicinė T é v y n é s v a l a n d é l é.

Visa salė sudainavo "Lietuva brangi". R. Spalio gražiai pristatyti lietuviškos prozos kūrėjai skaitė savo kūrinius. Irena J o e r g - Naudžiūnaitė iš Austrijos savo talentą atskleidė vizijoje "Vasaros mirazas", Romualdas S p a l i s iš Anglijos ryškiu skaitymu įtaigiai perteikė sutrumpintą novelę "Nepabėgęs", Edvardas C i n z a s iš Belgijos gražiai pasirodė fantazija "Raudonas žydas".

Los Angeles lietuvių dainų ir šokių ansamblį "Spindulį" pristatė jo vadovė O. Razutienė. Programos pranešėja D. Razutytė paskelbė: "Dainuosime Los Angeles kompozitorių Br. Būdriūno ir G. Gudauskienės dainas ir deklamuosime mūsų poetų eilėraščius". Po įsijaustai atliktų deklamacijų jaunimas nuo Ramiojo vandenyno grakščiai pašoko Blezdingėlę, Oželį, Subatėlę, Žekelį, Lenciūgėlį, Vėdarą, Rugučius ir Malūną. Po to visas ansamblis užtraukė Tykų vakarą, Eisim girin, Kurteliai sulojo, Pamylėjau vakar bei Miškų gėlę... ir vėl šoko Šadutę, Landytinį, Audėjėlę, Aštuonytį, Abrūsėlį, Sukčių, Berneli mūsų, Jūs, berneliai, apgavikai, Ūsauninką ir Suktinį. Pianinu bei akordeonu šokius palydėjo O. Barauskienė iš Los Angeles ir M. Landas iš Muncheno. Įspūdingai atsisveikino losangeliečiai daina "Namo, broliukai, namo". Inž. A. Vilčinskas rengėjų vardu padėkojo svečiams už jų meną ir entuziazmą.

Šeštadienio programą pradėjo dr. S. K u z m i n s k a s iš Nottinghamo žvilgsniu į Lietuvos ateities problemas. Paskaitos pradžia buvo lyg vakarykščio literatūros vakaro tęsinys. Priėjęs prie temos, prelegentas savo tezes grindė prielaida, kad Sovietų Sąjunga suirs iš vidaus. Kas bus tada didžiausias mūsų priešas? Turbūt Lenkija.

Su lenkais tartis reikia, bet atsargiai ir autoritetingai. Esame okupuoti ne tik sovietų, bet ir lenkų, nes Gardinas ir Suvalkai taip pat Lietuvos žemės. 1920 sutarties sienos buvo paskutiniai apkasai. Juose įstengsime išsilaikyti tik įtikinę pasaulį ir save pačius, jog mūsų pozicijos teisingos. VLIKas turėtų paskelbti lietuviškai visuomenei ir ypač laikraštiniams, kokio nusistatymo laikytis mūsų sienų klausimu. Laikas sienų problemą svarstyti ir spręsti. Pagyrė Vokietijos Lietuvių bendruomenę, kad praeitų metų savo darbuotojų seminara paskyrė santykiams su kaimynais svarstyti ir citavo simpoziumo dalyvių pasisakymus.

Kenčiamė nuo menkavertiškumo komplekso, - tęsė paskaitininkas. Vytį iškeitėme į rūpintojėlį. Turime atsikrątyti baudžiavinės dvasios ir gražinti vyti į seną vietą.

Po paskaitos St. Lušys painformavo, kad VLIKas Lietuvos sienomis laiko 1920 sutarties sienas. Jau išleisti ir žemėlapiai. Apie vadin. revindikacines sritis paskelbtos studijos. Pradėti pokalbiai su lenkais ir ukrainiečiais. Tik su gudais nesiseka surasti kalbos.

Kiti kalbėtojai išpėjo, kad reikia saugotis, jog besigydydami nuo menkavertiškumo, neužsikrėstume nemažiau sunkia liga - donkichotiškumu arba didybės manija. Rytprūsių suvirškinti nepajėgtume. Revendikuotini Tilžė, Ragainė, Punkskas, Suvalkai. Vakarų Gudijos sritis - ūkinė dykuma. Gal kokios nors reikšmės ir vėliau turės dabar sovietų sudaryta Pabaltijo sritis, kuriai priklauso Estija, Latvija, Lietuva ir Rytprūsiai. Vyčio ir rūpintojėlio simbolių aiškinimas yra originalus ir teisingas mūsų tautos likimo pavaizdavimas, bet ne žmonių nuotakų išreiškimas.

Dr. J. G r i n i u s iš Muncheno savo Donžuanu ir meile Oskaro Milašiaus kūryboje užsklendė šiemetinės Stud. savaitės paskaitų ciklą. Šiemet minime Milašiaus ir Pečkauskaitės šimtąjį gimtadienį. Abu buvo bajorai. Lietuviams Milašius mažai pažįstamas, nes rašė prancūziškai. Lietuviškai pramoko tik gindamas Lietuvos teises užsieny. Savo laikė lietuviu ir savo gimtąjį Čerėjos dvarą Gudijoje - Lietuva. Savo kūryba jis buvo simbolistas, o profesija - diplomatas. Nors prancūzai jo veikalus mėgsta ir yra įsteigę gerbėjų ratelių, bet daugeliui jie

- 14 -

sunkiai suprantami. Prancūzams nacionalistams Milašius yra svetimas. Pastebėtina, jog šiemet Paryžiuje buvo surengtas Milašiaus minėjimas, kuriame dr.Grinius skaitė paskaitą. Paskaitininko disertacinis darbas buvo taip pat apie Milašius.

Savo veikaluose Milašius pateikė tris donžuanų variantus, kurie skiriasi nuo žinomų ispano Tirso de Molinos ir kitų donžuanų. Milašiaus dožuanai, galima sakyti, yra meilės filosofai. Nėra meilės džiaugsmo be skausmo. Meilė yra pakilimas į skaistybės prieglobstį. Ji veda į Dievą; yra gilesnis dievybės pažinimo būdas. Paskutinė Milašiaus kūryba beveik nesuprantama.

S t u d i j ų s a v a i t ė įvertinant, moderatorius V.Natkevičius pateikė skaitytų paskaitų skerspjūvį ir padėkojo visiems prelegentams, kurie buvę šios savaitės branduolys. Didelė padėka priklauso ir rengėjams: inž.J.ir A.Vilčinskams, Lūžai, Tričiui, Tamošiūnui ir kitiems. Menininkai buvo renginio puošmena. Visi dalyviai labai dėkingi solistams Nerijai Linkevičiūtei, Ričardui Daunorui ir Violetai Rakauskaitei -Landienei bei R.Lampsatytei, O.Razutienei ir jos vadovaujamam "Spinduliui", visiems rašytojams, ypač R.Spaliui, su savo kolegomis suorganizavusiam net du literatūros vakarus.

Nebuvo apleisti ir sielovadiniai reikalai: dvasios vadas prel.dr.P.Celiešius kiekvieną rytą aukojo šv.mišias ir sakė turiningus pamokslus apie aukos esmę ir prasmę. Gausūs pamaldų dalyviai labai gražiai giedojo. Iš anksto teko padėkoti ir vysk.dr.A.L.Deksniui, kuris sutiko vakare atlaikyti iškilmingas padėkos pamaldas.

Nuolatinių registruotų dalyvių buvo per 160 iš 12 kraštų, tarp jų keletas net iš Australijos. Ši Stud.savaitė buvo viena iš gražiausių ir svariusių tiek paskaitomis, tiek menine dalimi. Gerai buvo sutvarkyta ir organizacinė dalis. Klausytojai drausmingi. Pasigesta Anglijos lietuvių dailininkų darbų ir Nidos knygų klubo leidinių parodos. Stigo paskaitos ūkio klausimais, XXV jubiliejinė Stud.savaitė nutarta rengti Munchene arba prie Baltijos jūros Vokietijoje.

Vakare iškilmingas užbaigos bei padėkos pamaldas Eghamo katal.bažnyčioje laikė vyskupas dr.A. L. D e k s n y s . Su juo šv.mišias koncelebravo prel.P.Celiešius iš Bad Wörishofeno ir tėv.Burba iš Frascatti. Vargonais grojo prof.V.Vasiliūnas, giedojo "Spindulio" iš Los Angeles choras. Pamokslą pasakė Ekscelencija ateinančio sekmadienio Evangelijos tema, pritaikydamas ją Stud.savaitei. Prisirinko pilna bažnyčia maldininkų.

Labai iškilminga buvo atsisveikinimo vakarienė: prancūziškas vynas, keletas patiekalų, kava su pyragais, ledai ir puikus patarnavimas. Po vakarienės rengėjų vardu inž.A.Vilčinskas nuoširdžiu žodžiu su visais atsisveikino ir kvietė vėl sugrįžti.

Atsisveikino ir SPINDULYS. Jo vadovė O.Razutienė papasakojo apie 3-jų savaitės kelionę po Europą. Dėkojo visiems už malonų sutikimą, ypač Alinai Grinienei iš Muncheno ir Ritai Garbačiauskaitei iš Žuricho.Su jomis Razutienė pasidalino iš rengėjų gautomis gėlėmis.

Estrados dainininkė Violeta R a k a u s k a i t ė - L a n d i e n ė iš Muncheno atliko, jos žodžiais, 10-ties dainų 6-ių kompozitorių koncertą. Publika, nors jau prisisisotinusi įvairiais menais, Violetą sutiko palankiai; o rengėjai apdovanojo gražiomis gėlėmis.

Apie vidurnaktį malonią staigmeną pateikė rašytojas R. S p a l i s , paskaitydamas humoristinį Stud.savaitės vertinimą.

Sekmadienį po pusryčių visi buvo išvežioti autobusais į aerodromą ar į Londoną, iš kur dalis dar tą pačią dieną traukiniais išskubėjo namo, o didesnioji dalis dar paliko Londone apžiūrėti sostinę.

Studijų savaitės metu savo susirinkimus vykdė Europos Lietuvių fronto bičiuliai, Vokietijos ateitininkai ir IV PLJ Kongresui rengti komitetas su savo svečiais.

xXx

V A S A R I O 1 6 G I M N A Z I J O J

M o k s l o m e t ų p r a d ž i a

Rugpjūčio 22 po pusryčių visi susirinkę į pilies salę, rado ją papuoštą gėlėmis. Iš garsintuvų sklido Naujajio "Svajonės" garsai. Gimnazijos kapelionas kun. J. Dėdinas kreipėsi į iš JAV-bių, Kanados ir Vokietijos suvažiavusius moksleivius, kviesdamas pradėti naujuosius mokslo metus tautinėmis ir religinėmis meditacijomis. Šios mokyklos uždavinys - tautinis ir krikščioniškas auklėjimas. Sėkmingam jo įvykdymui reikia pasistengti susilieti visiems į vieną lietuvišką šeimą. Prašė saugoti ir ugdyti iš namų atsivežtas krikščioniškas ir tautiškas vertybes. Mokytojai ir auklėtojai ateis į pagalbą. Vyresnieji mokiniai turi būti geru pavyzdžiu jaunesniems, kad vėliau nebūtų keikiami.

Iš garsintuvų vėl suskambėjo Č. Sasnausko "Apsaugok, Aukščiausias". Visi kartu sukalbėjo "Tėve mūsų" ir sugiedojo "Marija, Marija". Tada žodį tarė direktorius V. Natkevičius, M.A. Jis pasidžiaugė vienos naujos moksleivės pasakymu, kad ji atvykusi dvasiškai praturtėti. Visų uždavinys yra dvasiškai augti ir stiprėti. Mūsų mokykla dar niekad nėra turėjusi tokio didelio skaičiaus mokinių iš Amerikos žemyno. Jų tėvai žino, kad Europa dar tebėra pasaulinis kultūros židinytis. Prie jo pasiūlydyti bus naudinga jaunų žmonių kultūriniam brendimui. Mokykla stengsis sudaryti tam progų. Mūsų mokykla - darbo įstaiga. Dirbti reikės rimtai. Saldūs darbo vaisiai paaškins gal tik po metų, kai su gerais pažymiais bus įkopta į aukštesnę klasę.

Direktorius pasveikino naujus mokytojus - lituanistę Vincentą Pancerienę, neseniai atvykusią iš Lietuvos, Vidą Sidrytę iš JAV-bių, o taip pat anglų kalbos mokytoją Reh. Pranešė, kad mokinių skaičius bus maždaug toks pat kaip ir praeitais metais. Taigi vietos pakaks visiems ir klasėse ir bendrabučiuose.

Po tautos himno mokiniai su mokytojais išsiskirstė į klases.

D a r b o t a l k a

Jaunimo iniciatyva, aktyviai pritariant Vokietijos LB Valdybai ir Vasario 16 gimnazijos kuratorijai, š.m. nuo liepos 31 iki rugpjūčio 14 buvo suorganizuota darbo talka berniukų bendrabučiui remontuoti ir pagerinti. I š j a u n i m o t a l k i n i n k a v o :

Jūratė Jurkšaitė, Angela Vilčinskaitė, Sigrida Preuss'aitė, Rainis Valiūnas, Wolfgang Fischer, Manuel Kassens po 13 dienų; Gabriele Killus ir Albertas Stalioraitis po 11 dienų; Rusnė Baltrušaitytė, Arvydas Olišauskas, Vytautas Poškaitis po 6 dienas, Manfredas Šiušelis 4 dienas, Vytautas Slotkus 3 dienas ir Romas Šileris 2 dienas. Dar vienas ar kitas trumpėliau prisidėjo.

I š v y r e s n i ų j ų t a l k i n i n k a v o :

Antanas Šiugždinis bent tris savaites darbus derino ir pats kiek išgalėdamas plušo; P. Kiršinas keletą dienų dirbo ir pašalinio elektros įrengimų trūkumus; po dvi dienas padirbėjo Walteris Šreifeldas, Karolis Dargys ir tėv. Alf. Bernatonis, kuris taip pat visą laiką prižiūrėjo darbų vykdymą; ūkvedys Antanas Veršelis atsisakė atostogų, kad galėtų visus viskuo aprūpinti; H. Giese nutraukė savo atostogas ir įsijungė į bendrą darbą; šeimininkės plušėjo, kad visi būtų sotūs; A. Šiugždinienė, grįžusi iš darbo, nešė kavą ir lašelį pridėjo, kad tik darbininkai jėgų nepritrūktų.

Visa sudėjus į krūvą, būtų apie 1.000 darbo valandų arba 125 darbo dienos. Vertinant pinigais, tai būtų apie 10.000 DM. Tai didelis talki-

ninkų įnašas Vasario 16 gimnazijos labui. Reikia pagirti ir Riterių šeimą už stogo aptvarkymą, duše lubų sudėjimą ir įvairius naudingus patarimus.

Bendro darbo ir sugyvenimo nuotaika buvo labai draugiška. Kiekvienas stengėsi pagal savo išgales. Ne vienam pradėjo ir jėgų pritrūkti.

Visiems ir kiekvienam talkininkui atskirai nuoširdžiai dėkoja
Vasario 16 gimnazijos KURATORIJOS VALDYBA

R e i k i a   b e n t   š i m t o   m o k i n i ū

Kuratorijos valdybos pirmininkas tėv. Alf. Bernatonis prieš prasidedant mokslo metams kreipėsi per lietuvišką spaudą į laisvojo pasaulio lietuvius tokiu laišku:

- Noriu su Jumis pasidalinti Vasario 16 gimnazijos rūpesčiais ir džiaugsmais. Š.m. liepos 6 Gimnazijos kuratorijos valdyba turėjo su Bonnos Vidaus reikalų ministerijos, Baden-Württembergo vyriausybės ir Regierungsprezidiumo atstovais labai svarbų 7-ių valandų pasitarimą visais mūsų gimnazijos reikalais. Pasitarimas buvo labai nuoširdus ir išsamus. Suglaustai tariant, susitarta:

1. Vokietijos įstaigų teikiama piniginė parama pramatomu laiku nebus mažinama, bet, pagal galimybę, net didinama;
2. Ji bus išmokama mums patogiausiais laikotarpiais;
3. Už gautą paramą reikės atsiskaityti pagal vokiečių nuostatus;
4. Vokiečiai pageidauja ir skatina, kad patys lietuviai daugiau susirūpintų Vasario 16 gimnazija, visų pirma - mokinių skaičiaus didinimu. Jiems nesuprantama, kad apie milijonas išeivijos lietuvių neišgali bent šimto mokinių sutelkti į savo vienintelę gimnaziją.

Brangieji, kiekvienas iš mūsų padarykime viską, kas tik įmanoma, kad į mūsų gimnaziją atvyktų ko daugiau mokinių. Vienas ministerijos atstovas iš Bonnos, susižavėjęs mūsų gimnazija, norėtų net savo vaikus į ją siųsti. Jis sakė, kad nėra kitos gimnazijos, kurioje galima būtų išmokti taip senos lietuvių kalbos ir didingos istorijos bei kultūros. Jis žavėjosi, kad į bendrabutį susirenka lietuvių vaikai iš daugelio valstybių, o tai socialiniu požiūriu labai svarbu. Ragino neleisti gimnazijai sunykti.

Mielieji, ar šio kilnaus vyro susižavėjimas neturėtų ir mus naujai sužavėti Vasario 16 gimnazija? Verbuokime į ją mokinius ir prisidėkime prie jos išlaikymo pinigine auka. Dievas padės!

T o l i m a s   s v e č i a s

Rugpjūčio 29 gimnazijoje lankėsi kun. Juozas Š e š k e v i č i u s -
DĖDĖ JUOZAS, Sao Paulo (Brazilijoje) lietuvių parapijos klebonas.

----- xXx -----

LIETUVIŲ EVANGELIKŲ KUNIGŲ METINIS SUVAŽIAVIMAS

vyko liepos 2 ir 3 Annaberge. Dalyvavo 6 kunigai ir keli Bažnyčios darbuotojai. Iš Čikagos buvo atvykęs kun. A. Trakis su ponia. Jis atstovavo Lietuvių evang. liuteronų Bažnyčiai išeivijoje Pasaulio liuteronų VI suvažiavime birželio 13-26 Daressalame (Tanzanijoje) ir papasakojo apie tą suvažiavimą. Iš tėviškės Bažnyčios Lietuvoje ten dalyvavo vysk. J. Kalvanas. Jis laikė vienas vakarines pamaldas vokiečių kalba, o tėve mūsų sukalbėjo lietuviškai. Trys Pabaltijo liuteronų Bažnyčios išeivijoje viename pareiškime spaudai nurodė į sunkią Bažnyčios padėtį Latvijoje, Estijoje ir Lietuvoje, kuri iššaukta Bažnyčios teisių varžymo ir visu smarkumu varomo rusinimo. Į vyriausiąją Pasaulio liuteronų sąjungos organą Vykdomąjį Komitetą išrinktas ir vysk. J. Kalvanas.

VOKIETIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ TARYBOS SUVAŽIAVIMAS

kartu su lietuviais kunigais vyko rugpjūčio 19 ir 20 Munchene. Pirmininkavo dr. J. Norkaitis, sekretoriavo Kr. Pauliukevičiūtė. Suvažiavimo tema - lietuvių pastoracija Vokietijoje. Ją referavo Vokietijos liet. katal. sielovados direktorius prel. dr. J. Aviža. 6 kunigai pranešė apie savo pastoracinę veiklą žodžiu, keletas dvasiškių atsiuntė pranešimus raštu. Svarstyti tautinių parapijų išlaikymo, religinio auklėjimo Varsario 16 gimnazijoje ir kiti klausimai. Rugpjūčio 20 visi kunigai koncelebravo šv. mišias, dalyvaujant suvažiavimo dalyviams.

VOKIETIJOS LIETUVIŲ KUNIGŲ VIENYBĖS SUSIRINKIMAS

vyko š. m. rugpjūčio 22 Bad Wörishofene. Dalyvavo 16 asmenų. Pirmininkavo kun. J. Duoba, sekretoriavo kun. Br. Liubinas. Prel. dr. L. Tulaba iš Romos pranešė apie lietuvių kunigus, vienuolijas ir tikinčiuosius Lietuvoje. Klausimais ir atsakymais dar daugiau paryškinta religijos būklė tėvynėje. Susikaupimo valandėlei vakare vadovavo kun. J. Duoba. Rugpjūčio 23 svarstyti organizaciniai reikalai. Apie lietuvių kunigų organizavimąsi Vokietijoje, Italijoje, Anglijoje ir kitur pranešė kun. Br. Liubinas, dr. J. Vaišnora ir vysk. A. Deksnys. Tėv. A. Bernatonis referavo Pasaulio Lietuvių kunigų vienybės įstatus ir jų taikymą Vokietijoje. Pabaigoje svarstyti liet. kunigų savišalpos, santykių su Lietuvos kunigais ir kiti klausimai. Sudėta 750 DM vargan patekusiems liet. kunigams Europoje paremti.

SIDABRINIS KUN. A. BUNGOS KUNIGYSTĖS JUBILIEJUS

labai iškilmingai buvo atšvęstas kartu su jo vadovaujamos šv. Ulricho parapijos 10-ies metų sukaktimi Bad Wörishofene. Rugpjūčio 21 ir 22 šv. mišias aukojo 18 dvasiškių, tarp jų du kardinolai - Antonio Samorė ir buv. Eichstätto vyskupas Schroeffler, vysk. A. Deksnys ir įvairių laipsnių kunigai, daugiausia lietuviai. Bažnyčia buvo perpildyta tikinčiųjų, tarp kurių matėsi Bavarijos Landtago nariai, apskr. valdžios ir miesto pareigūnai, organizacijų vadovai ir daug lietuvių. Nuoširdų sveikinimo žodį tarė kard. Samorė. Pamokslą pasakė Augsburgio vyskupijos generalvikaras O. Weckbach. Per pamaldas giedojo parapijos choras (sugiedojo ir dvi lietuviškas giesmes), palydimas vargonų ir pučiamųjų orkestru. Po pamaldų svečiai buvo pavaišinti pietumis. Pagerbimo akademija vyko vakare parapijos salėje. Pirmasis jubiliatą pasveikino bažnyčios choras dviem lietuviškom dainom. Sveikinimo žodžius tarė vietos pareigūnai, vysk. A. Deksnys, Vokietijos ateitininkų pirmininkas dr. J. Norkaitis ir kiti. Gauta krūva sveikinimo telegramų ir laiškų ir šv. Tėvo palaiminimas. Kun. A. Bunga yra didžiai nusipelnęs ne tik Katal. Bažnyčiai, bet ir Vokietijos Lietuvių bendruomenei bei lietuviybės išlaikymui. Iškilmės buvo plačiai aprašytos vokiečių spaudoje.

AUKSINĖ VEDYBINIO GYVENIMO SUKAKTĮ

rugpjūčio 6 iškilmingai atšventė VLB Muncheno apylinkės nariai, nepr. Lietuvoje buvę mokytojai, Sofija ir Juozas P. L a u k a i č i a i . Iškilmės pradėtos pamaldomis Feldgedingo bažnytėlėje ir baigtos sūnaus gyd. dr. Arūno namuose bei gražioje svetainėje. Šv. mišias koncelebravo prel. dr. J. Aviža, kun. A. Bunga ir tėv. dr. J. Vaišnora iš Romos. Tiek pamaldose, tiek ir vaišėse dalyvavo didokas būrys svečių ir artimi giminių, susirinkę net iš JAV-bių bei Australijos. Negalėjusieji atvykti sveikino telegramomis ir laiškais.

M I R U S I E J I

J o n a s ŽEBRAUSKAS, VLB Muncheno apylinkės narys, mirė rugpjūčio 24 Munchene. Palaidotas rugpjūčio 30 Waldfriedhof (Neuer Teil) kapinėse. Buvo gimęs 1910.X.17. Po karo dirbo amerikiečių darbo kuopose. Paskutinį dešimtmetį sirginėjo, atsidėjusiai slaugomas žmonos Idos.

A l g i s MACIULEVIČIUS tragiškai mirė š.m.birželio 11 Memmingene. Palaidotas birželio 15 Waldfriedhof kapinėse. Laidojimo apeigas atliko kun.A.Rubikas. Dalyvavo apie 90 lietuvių ir vokiečių. Buvo gimęs 1946.

A l b e r t a s BAJORAS mirė gegužės 22 Duchroth-Hackenheime. Palaidotas gegužės 25 vietos kapinėse. Buvo gimęs 1903 kovo 1.

K s a v e r a s TALANDZEVIČIUS mirė 1977.VIII.19 Hamburge. Palaidotas 1977.VIII.26 Zentral-Friedhof Altonoj. Buvo gimęs 1910.X.12 jazdijuose.

V a l d e m a r a s KIRKICKAS mirė rugpjūčio 30. Palaidotas 1977 rug-sėjo 5 Lübecke, Vorwerker-Str. kapinėse. Buvo gimęs 1928.V.30 tauragėj.

KGB ieškomų asmenų sąrašas

Rusų emigrantų žurnalas POSEV 1977 pradėjo spausdinti sąrašus asmenų, įtrauktų į KGB "juodas knygas" kaip Sovietų Sąjungos priešų ir ieškomų. Už akių jie jau beveik visi nuteisti. Sąrašuose yra ir lietuvių. Jų pavardės skelbsime INFORMACIJOSĖ, norėdami juos išpėti.

KGB sąrašuose yra ne tik pavardės, bet ir smulkesnės žinios apie ieškomus asmenis: biografija, išvaizdos aprašymas, giminių bei artimų draugų sąrašas, dėl ko įtrauktas į sąrašus, užakinis teismo sprendimas arba pranešimas, kad įsakymas suimti paruoštas. Kiekvienas, noris patirti, ką apie jį ar apie jo gimines KGB įrašė, gali teirautis šiuo adresu:

NTS Informservice, Postbox 6683 Rodoløkka, N - Oslo 5, Norwegen.

Kad neįvyktų nesusipratimų, rašant reikia savo parašą patvirtinti pas notarą. Atsakymas ateis per 4 savaites.

KGB ieškomų asmenų sąrašuose iki šiol paskelbti šie lietuviai:

1. ŠALTIS Drąsutis, s.Juozo, 2. BERUKŠTIS Igorius, s.Sergiejaus,
3. PAKALKA Vincas, s.Prano, 4. PLEŠKYS Jonas, s.Juozo, 5. PRUCKUS Pranas, s.Beneventūro, 6. KAIRYS Andrius, s.Andriaus, 7. KALINAUSKAS Zenonas-Algimantas, 8. ATAJŪNAS Aleksandras, 9. VETLOVAS Mikas, s.Eudokimo
10. GRINIAVIČIUS Jonas, s.Andriaus.

I N F O R M A C I J O M S l e i s t i a u k o j o :

1. Dr.med.Kazimieras Ašoklis iš Ulmeno	250 DM
2. Dr.med.Stasys Šereika iš Queidersbacho	200 "
3. Elena ir Viktoras Vilkutaičiai iš Hackenheimo ir Wladimir de Castro iš Mainzo po	100 "
4. Wilhelm Klimkeit iš Marschachto	50 "
5. Juozas Černius iš Mainzo ir Bor.Matačiūnas iš Schwetzingeno po30 "	
6. Alfredas Kunas iš Hackenheimo ir Leonas Matulevičius iš Bad Kreuznacho po	20 "
7. Pranas Peteraitis iš Monsheimo	10 "
8. Eugenija Lucienė iš Nürtingeno ir Panceris iš Hageno po ...	5 "
- Ačiū.

J a u n i m a s n u o š i r d ž i a i d ě k o j a
už aukas IV Pasaulio Lietuvių jaunimo kongresui ruošti:

Pasaulio LB Valdybai už 1.000,--dol., Vokietijos LB Valdybai už 1.000,--DM, dr.jur.Albertui Geručiuui iš Berno (Šveicarija) už 495,50 DM, VLB Romuvos apylinkei už 260,--DM, Danutei Venclauskaitei iš Wolcotto (JAV) už 235,24 DM, Marijai Brakienei iš Berlyno už 150,--DM, Mykolui Žilinskui taip pat iš Berlyno už 100,--DM ir Kaziui Bendoraičiuui iš Schwetzingeno už 50,--DM.

LIETUVIŲ KULTŪROS DRAUGIJOS SUVAŽIAVIMAS

kviečiamas š.m.spalio 29 ir 30 Annaberge (Bonn-Bad Godesberg).

L a i s v ė s R a d i j a s - RADIO LIBERTY
iš Mūncheno transliuoja idomias lietuviškas programas Vak.Vokietijos laiku 17-17,30 val. 16, 19 ir 25 m bangomis. Kartoja: 17,30-18 val. 25, 31 ir 41 m, 21-22 val. 25, 31 ir 41 m, 4 val. 31 ir 49 m bangomis ir 6 val. 31, 41 ir 49 m bangomis.